

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
เรื่อง กรมบัญชีกลางหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้ง  
คณะกรรมการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์  
การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๓๐.๗/๓๐๒๒๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้ง  
คณะกรรมการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ  
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า กรมบัญชีกลางได้รับแจ้งผลการสอบ  
ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรณีรถยนต์ของศูนย์การศึกษา  
นอกโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานีประสบอุบัติเหตุในขณะที่กลับจากปฏิบัติราชการที่ห้องสมุด  
ประชาชนอำเภอบ้านตาขุน โดยเฉี่ยวชนกับรถยนต์ส่วนบุคคลของจำเลยตำรวจสมศักดิ์ ทองทิพย์  
ซึ่งขับขีโดยนายดาบตำรวจมงคล เชื้อชัย ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด  
ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีแต่งตั้งและกรมการศึกษานอกโรงเรียนเห็นว่า ความเสียหายมิได้  
เกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ของกรมการศึกษานอก  
โรงเรียน แต่เกิดจากบุคคลภายนอก จึงไม่มีเจ้าหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนผู้ใดต้องรับ  
ผิดชดใช้ค่าเสียหาย

กรมบัญชีกลางได้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่ง คณะ  
กรรมการฯพิจารณาแล้วเห็นว่า นายปรีชา บุญเต็ม ผู้ขับรถยนต์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน  
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเกิด  
จากความประมาทเลินเล่อของนายดาบตำรวจมงคล ซึ่งนายดาบตำรวจมงคลผู้ขับขีและจำเลย  
ตำรวจสมศักดิ์ เจ้าของรถยนต์ต้องร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางกรมการศึกษานอก  
โรงเรียน

เมื่อปรากฏว่าความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่อของนายดาบตำรวจ  
มงคลกรมบัญชีกลางจึงขอหารือดังนี้

๑. กรณีที่เกิดขึ้นจะถือว่าเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้  
เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการร่วมกัน  
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า  
ด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๙ ข้อ  
๑๐ และข้อ ๑๑ หรือไม่

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/ ๒ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงาน  
คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งนำรถยนต์ส่วนตัวไปปฏิบัติหน้าที่ และทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่งจะต้องดำเนินการตามระเบียบข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจะถือว่าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๙<sup>๑</sup> ข้อ ๑๐<sup>๒</sup> และข้อ ๑๑<sup>๓</sup> หรือไม่นั้น เห็นว่า การแจ้งและการร่วมตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อกำหนดดังกล่าวมีเหตุผลจากการที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐทั้งสองหน่วยงานได้ร่วมกันดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงไปในคราวเดียวกันเพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นเป็นกรณีที่หน่วยงานดังกล่าวต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ ดังนั้น คำว่า “การกระทำของเจ้าหน้าที่” ตามข้อกำหนดดังกล่าวจึงต้องเป็นกรณีที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ในกรณีที่การกระทำดังกล่าวมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ก็ไม่จำเป็นหรือมีเหตุผลใดที่จะต้องให้มีการแจ้งหรือร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ อีก ในเรื่องนี้ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่า

๑ ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ต้นสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมิใช่ผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

๒ ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

๓ ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่งและหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ในขณะที่เกิดเหตุรถยนต์ชนกัน นายดาบตำรวจมงคล ไม่ได้อยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ก็ต้องถือว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น จึงไม่ต้องการแจ้งหรือร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๙ และข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ของระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด

ประเด็นที่ ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง โดยการใช้ทรัพย์สินส่วนตัวได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง แม้ว่าจะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นใช้ทรัพย์สินส่วนตัวทำให้เกิดความเสียหายขึ้น หากเป็นการทำให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แล้วแต่กรณี การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่นั้น มิได้พิจารณาจากอุปกรณ์หรือรถยนต์ที่ใช้ว่าจะต้องเป็นของทางราชการหรือไม่ แต่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่าการกระทำดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้นหรือไม่ การที่เจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินส่วนตัว เช่น รถยนต์ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ได้เป็นข้อพิจารณาชี้ขาดว่าการกระทำนั้นไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๕